

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

MA VĂN KHÁNG

Mùa lá rụng
trong vườn

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

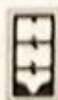
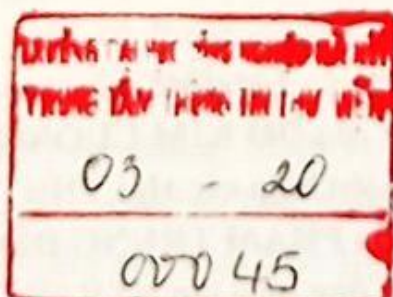

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

MA VĂN KHÁNG

Mùa lá rụng trong vườn

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào ký ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu có thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỳ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà xuất bản Văn Học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà văn Việt Nam và

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn thực hiện dự án "Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước" (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: "Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước". Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng; tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà Văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà văn

MA VĂN KHÁNG

TIỂU SỬ

Họ và tên khai sinh: Đinh Trọng Đoàn.

Sinh ngày: 1 tháng 12 năm 1936.

Quê quán: Đống Đa, Hà Nội.

Đã kinh qua các công tác trong quân đội, trong ngành giáo dục, báo chí và xuất bản. Là Ủy viên Ban Chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam khóa V, khóa VI, Ủy viên Đảng đoàn khóa V, Trưởng ban sáng tác, Trưởng ban Tổ chức- Hội viên, Tổng biên tập, Chủ nhiệm tạp chí Văn học Nước ngoài.

TÁC PHẨM CHÍNH

- Tiểu thuyết: 17 cuốn; trong đó có: *Đống bạc trắng hoa xòe; Vùng biên ải; Mưa mùa hạ; Mùa lá rụng trong vườn; Đám cưới không có giấy giá thú; Côi cút giữa cảnh đời; Ngược dòng nước lũ; Gặp gỡ ở La Pan Tăn; Một mình một ngựa; Chuyện của Lý...*

- Hơn 200 truyện ngắn; trong đó có các tập: *Trăng soi sân nhỏ; Móng vuốt thời gian; Heo may gió lộng; Một chiều đông gió; Mùa thu đảo chiều; Xa xôi thôn Ngựa già...*

- Hồi ký: *Năm tháng nhọc nhằn. Năm tháng nhớ thương.*

- Bút ký và tiểu luận: *Phút giây huyền diệu; Nhà văn, anh là ai?*

GIẢI THƯỞNG

- Giải thưởng Hội Nhà văn Việt Nam năm 1986 cho tiểu thuyết *Mùa lá rụng trong vườn*, năm 2013 cho tập bút ký và tiểu luận *Phút giây huyền diệu*.
- Giải thưởng văn học Đông Nam Á (Asean Award 1998) cho tập truyện ngắn *Trăng soi sân nhỏ*.
- Giải thưởng Nhà nước về VHNT đợt I năm 2001, cho cụm tác phẩm: tiểu thuyết *Đồng bạc trắng hoa xòe*, tiểu thuyết *Mùa lá rụng trong vườn*, tập truyện ngắn *Trăng soi sân nhỏ*.
- Giải thưởng Hồ Chí Minh về VHNT đợt IV năm 2012, cho cụm tác phẩm: *Tập truyện ngắn chọn lọc*, và 3 tiểu thuyết *Mùa mùa hạ*; *Côi cút giữa cảnh đời*; *Gặp gỡ ở La Pan Tấn*.

I

Phố chạy tới đây có vẻ như là đã đuối sức. Nhà thưa thớt dần và mặt đường vẫn giữ nguyên vẻ đường bệ của một trục đường chính trong thành phố, nhưng tới đây hai bên hè cũng chỉ còn lác đác dăm ba cái biệt thự nhỏ, xinh xắn, kiến trúc kiểu châu Âu cuối thế kỷ trước, mái nhọn, nhiều góc ngách, góc cạnh, có vườn cây bao bọc. Những năm gần đây, thành phố phát triển về phía Tây và kéo dân cư về phía đó. Đoạn phố này, bên lẻ đánh số từ Một, bên chẵn đánh số từ Hai hóa thành cái đuôi của một đường phố lớn.

Xa cái náo nhiệt của trung tâm, nơi đây vắng vẻ, yên tĩnh, đến mức có cảm giác nó bị lãng quên, bị gạt ra khỏi đời sống phố phường. Ở đây có thể nghe thấy dép lê của khách bộ hành, tiếng trục xe ba gác lăn khục khịch, cót két trên đường. Ở đây, mùa hè inh ỏi tiếng ve và lao xao vòm lá rậm ngọn gió đùa. Mùa đông cảm nhận được tiếng sương rơi và hơi gió lướt của tàu lá liệng rơi trên mặt đất.

Căn nhà yên ắng nhất ở đoạn phố này là căn nhà số Một

đứng ở đầu phố. Đó là một căn nhà gác nhỏ trong một khu vườn nhỏ, có cổng sắt. Căn nhà không còn toàn vẹn, sau một trận hỏa hoạn cách đây chục năm, nay nó chỉ còn có căn gác và tầng trệt ở phía mặt tiền nhìn ra đường phố. Căn nhà yên lặng gần như suốt ngày, gần như quanh năm, hòa hợp với môi trường sống vì trú ngụ ở đây chỉ có ba bốn người, mà toàn là người lớn cả. Căn nhà chỉ mất đi sự yên ả cổ hũu vào quãng năm giờ chiều. Lúc ấy có một người phụ nữ đạp xe đạp về, đeo linh kinh những là gạo mè, rau củ, ở sau xe, ở tay lái; chị gọi cổng, âm ỉ và vui vẻ; lúc ấy mới thấy có hơi người, có sự sống động ở nơi này.

Nhưng, cũng chỉ lúc ấy thôi, còn thì lặng yên, lặng yên hoàn toàn. Như bây giờ, đang cũ đông rét mướt, lại là những ngày giáp Tết Nguyên đán; Ở đây, trong tĩnh mịch, nghe tiếng pháo lẻ tẻ từ trung tâm thành phố vẳng về, đứng đưng, không tư duy, không cảm xúc. Ở đây, lúc này tất cả dường như đã ổn thỏa, ngay ngắn, trật tự, không còn phải lo toan, sắp xếp hoặc bàn bạc, cũng chẳng phải tính toán, nghĩ suy, hoặc đề phòng một tai biến nào đó có thể bất thành linh xảy ra.

Cứ nghe tiếng người đàn ông ngáy trong căn phòng khách đã dọn dẹp để đón Tết thì cũng thấy cảm giác an toàn đó. Trạc năm mươi, to béo, phục phịch, người đàn ông mặc quần áo bộ đội này nằm, đầu ghếch lên tay chiếc đi văng, chân duỗi thò ra ngoài ghế, hai tay chấp bụng, tư thế hết sức thanh thản, và thả ra những tiếng ngáy thật rầm rĩ và thoải mái. Giấc ngủ thật sâu, hoàn toàn buông thả, thật sự là sản phẩm của một người đặt mình là ngủ, không hay trần trọc,

suy nghĩ.

Người này ngủ, không hề hay biết tất cả những gì đã xảy ra ở kề cận mình. Cho tới lúc nghe thấy tiếng một người phụ nữ xoe xoe trong căn buồng, ông mới cựa mình, he hé mắt.

- Quý hóa chưa kìa! Ngủ như hổ ngủ, gọi hết cả hơi mà không ra đỡ hộ người ta một tay. Để cả con mèo đen ở đâu đến nhảy lên bàn thờ mà không biết! Định ngủ đến nửa đêm, hà? Năm hết Tết đến rồi, không dậy nhúc nhắc chân tay lấy một tí, còn định nằm ăn vạ đến bao giờ? Rõ thật, hết ngày dài lại đến đêm thâu chưa!

Rõ ràng là cách nói đay đả, thân thiết kiểu vợ chồng. Nhưng cũng phải sau một câu trách cứ ác khẩu và âu yếm như thế nữa, người đàn ông mới uể oải ngồi dậy. Người đó là Đông.

- Có việc gì nữa đâu! Đông gãi cái đầu mới húi, đưa đẩy hai con mắt lơ ngơ nhìn người phụ nữ đứng giữa hai cái làn nhựa nặng trĩch, đẩy ụ hàng Tết.

- Chịu ông thật! Phở xá người ta âm âm sấm sủa, mua bán. Quả gấc vọt lên trăm rưỡi. Gạo nếp lên hăm nhăm. Chỗ máy nước đang có đám đánh nhau vì lá dong. Chỗ tránh tàu, ô tô kẹp phải cái xe bò chở toàn mít. Sao mà lảm chuyện kinh cả người. Thế mà ông cứ bình chân như vại!

- Nghe cô nói cứ tưởng loạn đến nơi rồi!

- Chứ lại không à! Cứ tổ tôm tổ tép mãi vào. Nửa đêm mới mò về, lăn ra ngáy thì còn biết cái gì nữa. Đấy, cùi ngoài sân cũng vẫn chưa bỏ hộ! Thế đã đi gọi thằng Máy nước,

bảo nó thông đường ống cho chưa? Cũng lại chưa! Nhưng mà thôi, chẳng khiến nữa. Cô Phượng đâu? Hừ, cũng lại không biết!

Lại được nghe những câu trách móc thân yêu và cảm thấy làn da mát tê tê, ấm ấm trong cái ngứa dài thân thương của vợ, Đông đứng dậy tùm tùm thú vị rồi cúi xuống nhặt bộ quần áo đã đặt sẵn trên tay cái đi văng.

- Ôi giờ, lại còn chưa tắm hộ nữa cơ đấy. Để dành làm của hả? Chết thôi, ấm nước người ta đặt trên bếp điện khéo sôi cạn từ tám tổng rồi còn gì!

Người phụ nữ vừa xong xóc máng yêu ông chống ngực nghếch, vừa đưa tay bút mạnh hàng khuy, mở bung cái áo măng tô san khoác ngoài, vút lên lưng ghế, rồi ngửa cái đầu, lắc lắc mái tóc uốn điện đã duỗi dài trong một điệu bộ con gái hết sức trẻ trung. Tóc chị rậm, đen, đầy sinh lực, rất hợp với một vóc người tầm thước, đậm đà, nở nang, cân đối cùng với khuôn mặt tròn đã định hình ở tuổi bốn mươi, nhưng còn giữ nguyên vẻ tươi mát và duyên dáng: hai con mắt lá rậm dài, lóng lánh dưới cặp mày rậm, đem lại vẻ thơ ngây cho khuôn mặt, khiến đôi gò má cao không trở nên lộ liễu; thêm cái cằm hơi lẹm bên trái có một nốt ruồi to đậu ở đó, tạo nên cái đặc sắc riêng, khiến khuôn mặt càng trở nên dễ nhớ, không lẫn với nhiều khuôn mặt khác.

Lúc ấy, ngoài cửa buồng có tiếng dép bước vội vàng. Người phụ nữ quay ra cửa, chưa kịp cất tiếng gọi thì một người phụ nữ trẻ, thanh mảnh đã nhanh nhẹn bước vào.